

SENAT DE BELGIQUE BELGISCHE SENAAAT

SESSION DE 1958-1959

26 MARS 1959

Proposition de loi tendant à créer une Œuvre nationale de la vieillesse en vue de compléter les lois sur les pensions de retraite et de survie.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Après plus d'un demi-siècle de lent progrès, la Belgique connaît à présent une législation assez complète en matière de pensions de retraite et de survie, chacune des catégories sociales ayant son régime particulier. Toutes ces lois peuvent et doivent encore être améliorées pour atteindre des solutions pleinement satisfaisantes.

Mais toutes les lois de pensions, si parfaites soient-elles, sont « réglementaires » et ne pourraient ne pas l'être. Or, toute réglementation établit des catégories, des champs d'application, des conditions d'ouverture de droits et de calcul des taux individuels qui doivent avoir une certaine unité ou une certaine uniformité. Ces règles sont essentiellement fonction de la carrière de l'intéressé et du taux de ses cotisations.

Or la vie sociale réelle ne présente pas une telle uniformité. De grandes différences peuvent exister entre deux pensionnés qui ont le même âge, la même carrière et la même rémunération; l'un aura été pendant de nombreuses années chétif et maladif puis aura connu de très pénibles années de vieillesse qui épuiseront ses maigres ressources ou épargnes tandis que l'autre sera de santé toujours florissante et pourra même se livrer au travail occasionnel permis par les lois. Observant autour de soi, chacun de nous peut faire de pareilles constatations et de pareilles comparaisons avec d'autres cas et d'autres données.

ZITTING 1958-1959

26 MAART 1958

Wetsvoorstel tot instelling van een Nationaal Werk voor de ouderdom, ter aanvulling van de wetten op de rust- en overlevingspensioenen.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Na meer dan een halve eeuw van langzame vooruitgang bezit België thans een vrij volledig stel pensioenwetten, met een eigen regeling voor elke sociale categorie. Al deze wetten kunnen nog verbeterd worden, en dit zal nodig zijn om tot een volkomen bevredigende oplossing te geraken.

Doch alle pensioenwetten, hoe volmaakt ook, zijn « reglementair », en dit kan ook niet anders. Nu is het zo dat elke reglementering categorieën, werkingssferen, voorwaarden inzake het ingaan van rechten en het berekenen van de individuele bedragen vaststelt, die een zekere eenheid of eenvormigheid moeten vertonen. Deze regels gaan hoofdzakelijk uit van de loopbaan van de betrokkene en de hoogte van zijn bijdragen.

Het werkelijke maatschappelijke leven is echter niet zo eenvormig. Tussen twee gepensioneerden van dezelfde leeftijd, met dezelfde loopbaan en hetzelfde loon, kunnen grote verschillen bestaan; de een is jaren lang tenger of ziekelijk geweest en beleeft een kommervolle oude dag, die zijn schrale inkomsten of spaarcenten doet wegsmelten, terwijl de ander steeds een bloeiende gezondheid blijft genieten en dus zelfs wettelijk geoorloofd gelegenheidswerk kan verrichten. Ieder van ons kan, wanneer hij om zich heen kijkt, dergelijke dingen constateren en dezelfde vergelijkingen maken met andere gevallen en andere gegevens.

Pour parfaire l'œuvre des lois de pensions en cours de développement, il faut « humaniser » les régimes en leur adjoignant une institution complémentaire dont le mécanisme d'intervention doit être assez souple pour répondre aux besoins réels dans toutes les circonstances que l'on appelle des « cas sociaux ». Ces interventions doivent donc consister en aide matérielle pour augmenter des ressources manifestement insuffisantes mais aussi en aide morale pour soutenir des vieillards isolés, désemparés ou malheureux.

Le principe de solidarité doit être à la base de l'œuvre à créer. C'est pourquoi il ne peut en être institué qu'une malgré la diversité des régimes. C'est pourquoi chacun de ceux-ci doit contribuer au financement à raison d'une somme identique par tête d'affilié. C'est pourquoi on doit prélever sur les ressources des régimes les sommes nécessaires, relativement faibles d'ailleurs. Ainsi, les secteurs ouvriers et employés comptent ensemble 375.000 pensionnaires; une contribution de 100 francs par tête ne représente que 37 millions de francs. Ce n'est pas une somme d'un tel ordre de grandeur qui peut influencer gravement ces deux régimes, tandis que par la solidarité qui est à la base de ce prélèvement on pourra intervenir efficacement dans des cas dignes d'intérêt et que connaissent bien les « travailleurs sociaux ».

L'intervention de l'Etat est aussi une manifestation de solidarité mais sur le plan de la nation tout entière. Alors que les subsides de l'Etat sont généralement de l'ordre de 20 p. c., il est normal que, pour l'œuvre à créer, ce taux soit porté à 25 p. c. car les charges seront plus lourdes pour les plus âgés qui, lors de leur entrée dans la vie active, n'ont pas été placés sous l'empire de lois de pensions ou n'ont été assujettis qu'à des lois trop timides. Il est logique que l'Etat paye son erreur ancienne.

Au départ, l'œuvre englobe les régimes des salariés, appointés et assurés libres. Il est souhaitable que tous les autres régimes s'y adjoignent ultérieurement avec les mêmes obligations et les mêmes droits: cotisations et participation à la gestion. Nous visons spécialement les régimes des travailleurs indépendants, ceux des chemins de fer, ceux des administrations publiques et des carrières coloniales.

Il serait par contre hautement regrettable que des œuvres identiques à celle qui est proposée soient créées pour ces régimes, et ce pour plusieurs raisons: les critères et les normes fixés seraient certainement différents, provoquant un sentiment de malaise dû aux inégalités; le nombre étonnant de « carrières mixtes » entraînerait les diverses œuvres dans une procédure lente et com-

Om het gebouw van de in ontwikkeling zijnde pensioenwetten te voltooien, moet men de pensioenregelingen « humaniseren » door ze aan te vullen met een instelling die bij haar optreden voldoende armslag bezit om tegemoet te komen aan de werkelijke noden in de « sociale gevallen ». Er moet dus niet alleen stoffelijke hulp worden verleend als toemaat voor kennelijk ontoereikende inkomsten, maar ook zedelijke steun om alleenstaande, radeloze of ongelukkige ouden van dagen op te beuren.

De saamhorigheid moet aan de nieuwe instelling ten grondslag liggen. Daarom mag er slechts één worden opgericht voor al de verschillende pensioenregelingen. Daarom moet elke pensioenregeling een zelfde bedrag per aangeslotene bijdragen voor de financiering. Daarom moet men de nodige, trouwens vrij geringe bedragen van haar middelen afnemen. De arbeiders- en de bediendensector bijvoorbeeld tellen samen 375.000 gepensioneerden; 100 frank per hoofd maakt slechts 37 miljoen frank. Een dergelijk bedrag kan op die twee regelingen niet erg zwaar drukken, terwijl de saamhorigheid die aan deze afnemings ten grondslag ligt, een doelmatig optreden mogelijk zal maken in « belangwekkende » gevallen die de maatschappelijke werkers maar al te goed kennen.

De rijksbijdrage is eveneens een blijk van saamhorigheid, maar dan op het vlak van de gehele natie. Terwijl de rijkstoelagen in de regel circa 20 pct. bedragen, is het normaal ze voor het op te richten werk op 25 pct. te stellen, want de lasten zullen zwaarder zijn voor de ouderen, die in het begin van hun actief leven in het geheel niet aan een pensioenwet of slechts aan een al te schuchtere pensioenwet onderworpen waren. Het is maar logisch dat de Staat voor zijn vroegere vergissingen betaalt.

Om te beginnen zal het Werk alleen de pensioenregelingen van de loonarbeiders, de weddetrekkenden en de vrij verzekerden omvatten. Het is wenselijk dat al de overige regelingen er later bij komen, met dezelfde verplichtingen en dezelfde rechten: bijdrage en medezeggenschap in het beheer. Wij bedoelen hier in het bijzonder de pensioenregeling van de zelfstandigen, van de spoorwegen, van de openbare besturen en van de koloniale loopbanen.

Want het zou zeer betreurenswaardig zijn als er voor deze pensioenregelingen afzonderlijke werken opgericht werden, zoals wij er hier een voorstellen, en dit om verschillende redenen: er zouden zeker andere normen en maatstaven aangelegd worden, waaruit een gevoel van wrevel zou ontstaan over de ongelijke behandeling; het verbazend groot aantal « gemengde loopbanen »

pliquée pour éviter les doubles emplois et, en fin de compte, la justice distributive ne se trouverait pas satisfaite.

La liquidation des aides matérielles sera confiée à la Caisse Nationale de Pensions de Retraite et de Survie pour les mêmes raisons et spécialement parce qu'elle dispose d'un service de liquidation, qu'elle est chargée de la liquidation pour plusieurs régimes, que ceci facilite la solution des problèmes relatifs aux carrières mixtes grâce au fichier unique, que celui-ci peut déjà fournir les renseignements de base en vue de l'enquête individuelle à entreprendre et qu'enfin elle est toujours informée rapidement des changements d'état civil.

Les autres dispositions s'expliquent d'elles-mêmes.

Nous sommes convaincus que le Parlement tiendra à parachever ses réalisations en matière de pensions en décidant la création de l'Œuvre Nationale de la Vieillesse, se souvenant que le niveau de civilisation d'un peuple se mesure aux soins et au respect qu'il porte à la vieillesse.

Léon-Eli TROCLET.

Proposition de loi tendant à créer une Œuvre nationale de la vieillesse en vue de compléter les lois sur les pensions de retraite et de survie.

Article Premier.

Il est constitué une Œuvre Nationale de la vieillesse chargée d'assurer une assistance sociale complémentaire aux pensionnés de retraite ou de survie qui se trouvent dans une situation matérielle ou morale telle que le bénéfice de la pension régulière ne peut manifestement suffire aux besoins normaux.

Art. 2.

Le conseil de gestion de l'Œuvre déterminera les critères de base justifiant l'intervention et les normes générales dont doit s'inspirer l'aide à accorder.

Un comité restreint décidera dans chaque cas d'espèce de l'application des critères et normes sur le vu d'une note ne comportant pas le nom

zou de verschillende Werken in een trage en ingewikkelde procedure storten ter voorkoming van dubbele hulpverlening, en per slot van rekening zou de verdelende rechtvaardigheid te kort zijn gedaan.

De uitkering van de geldelijke steun zal om dezelfde redenen opgedragen worden aan de Rijkskas voor Rust- en Overlevingspensioenen, maar vooral omdat zij over een uitbetalingsdienst beschikt, omdat zij de betaling verricht voor verschillende regelingen, omdat dit de oplossing van de problemen in verband met de gemengde loopbanen vergemakkelijkt dank zij het bezit van een centraal kaartstelsel, waaruit reeds de basisgegevens kunnen worden verstrekt voor het in te stellen individueel onderzoek, en ten slotte omdat zij altijd vlug op de hoogte wordt gebracht van wijzigingen in de burgerlijke stand.

De andere bepalingen spreken voor zichzelf.

Wij zijn overtuigd dat het Parlement er prijs op zal stellen de verwezenlijkingen op pensioengebied te bekronen door de oprichting van het Nationaal Werk voor de Ouderdom goed te keuren, daarbij bedenkende dat het beschavingspeil van een volk zich laat afmeten naar de zorg en de eerbied die aan de ouderdom wordt toegedragen.

Wetsvoorstel tot instelling van een Nationaal Werk voor de ouderdom, ter aanvulling van de wetten op de rust- en overlevingspensioenen.

Eerste Artikel.

Er wordt een Nationaal Werk voor de ouderdom opgericht, belast met het verlenen van aanvullende maatschappelijke bijstand aan personen die een rust- of overlevingspensioen genieten en zich in een zodanige stoffelijke of zedelijke toestand bevinden dat het regelmatig pensioen kennelijk ontoereikend is voor normale behoeften.

Art. 2.

De raad van beheer van het Werk bepaalt de basiscriteria ter verantwoording van de steunverlening alsmede de algemene normen waarvan bij de steunverlening moet worden uitgegaan.

Een kerncomité beslist in elk afzonderlijk geval over de toepassing van de criteria en normen, op zicht van een nota waarop de naam van de

du pensionné. Le relevé des décisions prises sera régulièrement communiqué au conseil de gestion.

Art. 3.

Il ne peut être fait aucune discrimination basée sur le sexe, la langue, l'opinion philosophique, religieuse ou politique.

Les critiques et plaintes qui pourraient avoir été faites à ce propos devront faire l'objet d'une mention et d'une explication dans le rapport annuel de l'œuvre; cette partie du rapport devra être communiquée aux Chambres par le gouvernement.

Art. 4.

La compétence de l'œuvre s'étend au champ d'application des lois coordonnées sur les pensions de vieillesse et des lois instituant les pensions de retraite et de survie des ouvriers, des marins, des employés et des ouvriers mineurs.

Dans le cadre des articles 4, 5 et 8, la compétence de l'œuvre peut être étendue par arrêté royal au champ d'application d'autres régimes de pensions de retraite et de survie sur la demande des organes de gestion de ces régimes. Il ne pourra être constitué une œuvre différente pour ces régimes.

Art. 5.

Les organes de gestion de chacun des régimes participant à l'œuvre désignent cinq membres pour constituer le conseil général de gestion de l'œuvre.

Art. 6.

Le conseil général de gestion de l'œuvre désigne un bureau exécutif de cinq membres chargé de préparer les travaux du conseil général et d'exécuter les décisions sans pouvoir se substituer à lui.

Art. 7.

Le conseil général est subdivisé en comités restreints de cinq membres chargés de l'examen des cas d'espèce ainsi qu'il est dit à l'article 2. Sur décision du bureau exécutif, plusieurs comités restreints peuvent fonctionner simultanément s'il en est besoin, sinon ils fonctionnent à tour de rôle.

Aucun comité restreint ne peut compter plus de deux membres représentant le même régime de pensions.

gepensioneerde niet voorkomt. De lijst van de genomen beslissingen wordt geregeld aan de raad van beheer overgelegd.

Art. 3.

Geen enkele discriminatie mag worden gemaakt op grond van geslacht, taal, wijsgerige, godsdienstige of politieke overtuiging.

Aanmerkingen en klachten hieromtrent worden vermeld en verklaard in het jaarverslag van het Werk; dit gedeelte van het verslag moet door de Regering aan de Wetgevende Kamers worden medegedeeld.

Art. 4.

De bevoegdheid van het Werk strekt zich uit over de werkingssfeer van de geordende wetten op de ouderdomspensioenen en van de wetten tot invoering van rust- en overlevingspensioenen voor arbeiders, zeelieden, bedienden en mijnwerkers.

In het kader van de artikelen 4, 5 en 8 kan de bevoegdheid van het Werk bij koninklijk besluit worden uitgebreid tot de werkingssfeer van andere regelingen inzake rust- en overlevingspensioenen, op verzoek van de beheersorganen van deze regelingen. Voor deze regelingen mag geen afzonderlijk werk worden opgericht.

Art. 5.

De beheersorganen van elk van de pensioenregelingen die aan het Werk deelnemen, wijzen vijf leden aan om de algemene raad van beheer van het Werk te vormen.

Art. 6.

De algemene raad van beheer van het Werk wijst een uitvoerend comité aan van vijf leden, dat belast is met de voorbereiding van de werkzaamheden en de tenuitvoerlegging van de beslissingen van de algemene raad, doch zich niet in zijn plaats kan stellen.

Art. 7.

De algemene raad is onderverdeeld in kerncomité's van vijf leden, belast met het onderzoek van de afzonderlijke gevallen, zoals gezegd in artikel 2. Op beslissing van het uitvoerend comité kunnen verschillende kerncomité's desnoods gelijktijdig werkzaam zijn, zonet werken zij bij toerbeurt.

Geen enkel kerncomité mag meer dan twee leden tellen die dezelfde pensioenregeling vertegenwoordigen.

Art. 8.

L'œuvre est financée par

- a) des dons et legs ;
- b) une subvention de l'Etat ;
- c) une contribution de chacun des régimes associés.

La contribution reprise sous c) est, pour chacune des deux premières années, de 100 francs par pensionnaire.

A partir de la troisième année, le montant de la contribution par tête sera fixé par le conseil général de gestion, en fonction des besoins constatés. Cette décision est soumise à l'approbation du Roi.

Ce montant ne pourra jamais être inférieur à 100 francs, ce minimum étant réadapté automatiquement comme le taux de pension par la loi du 23 mai 1955.

Le taux par tête doit être identique pour chacun des régimes.

La subvention reprise sous le littéra b) ne peut être inférieure à 25 p.c. du montant total des contributions reprises sous le littéra c).

L'Etat prendra à ses charges les frais de premier établissement.

Art. 9.

L'œuvre est placée sous la tutelle du Ministère qui a la Prévoyance sociale dans ses attributions.

La loi du 11 mars 1954 est applicable à l'œuvre qui est placée dans la catégorie B.

Art. 10.

La liquidation des subventions de solidarité est confiée à la Caisse Nationale des Pensions de Retraite et de Survie.

Art. 11.

L'Œuvre nationale de la vieillesse a le statut d'établissement public.

Art. 12.

Le Roi prendra les mesures d'exécution après avis du conseil général de gestion.

Léon-Eli TROCLET.
A. MOULIN.
A. MELIN.
H. BEULERS.
A. WYN.
I. SMETS.

Art. 8.

Het Werk wordt gefinancierd uit :

- a) giften en legaten ;
- b) een rijkstoelage ;
- c) een bijdrage van elke aangesloten pensioenregeling.

De bijdrage sub c) is, voor elk van de twee eerste jaren, gelijk aan 100 frank per gepensioneerde.

Vanaf het derde jaar wordt de hoogte van de bijdrage per hoofd door de algemene raad van beheer bepaald naar de gebleken behoeften. Deze beslissing wordt ter goedkeuring aan de Koning voorgelegd.

De bijdrage kan nooit lager zijn dan 100 frank ; dit minimum wordt automatisch aangepast zoals het pensioenbedrag bij de wet van 23 mei 1955.

Het bedrag per hoofd moet hetzelfde zijn voor elke pensioenregeling.

De toelage sub b) mag niet lager zijn dan 25 pct. van het totaal der bijdragen sub c).

De Staat neemt de oprichtingskosten te zijnen laste.

Art. 9.

Het Werk staat onder de voogdij van het Ministerie waaronder de Maatschappelijke Voorzorg ressorteert.

De wet van 11 maart 1954 is van toepassing op het Werk, dat bij categorie B wordt ingedeeld.

Art. 10.

De Rijkskas voor Rust- en Overlevingspensioenen is belast met de uitbetaling van de saamhorigheidstoelagen.

Art. 11.

Het Nationaal Werk voor de ouderdom heeft de status van een openbare instelling.

Art. 12.

De Koning neemt de uitvoeringsmaatregelen, na advies van de algemene raad van beheer.